

Rakennusjärjestysluonnos 2022

SISÄLLYSLUETTELO

I YLEISTÄ	4
1 § Rakennusjärjestyksen tehtävä	4
2 § Kunnan rakennusvalvontaviranomainen	4
3 § Lupamenettely	4
4 § Rakentamistapaohjeet	4
5 § Tontin ja rakennuspaikan rinnastaminen	4
II RAKENNUKSEN RAKENTAMINEN	5
6 § Rakentamisen sopeutuminen ympäristöön	5
7 § Rakennuksen korkeusasema	5
8 § Tontin sisäisen rakennusrajan ylittäminen	5
9 § Aitaaminen	6
III PIHA-ALUEEN RAKENTAMINEN JA YMPÄRISTÖN HUOMIOON OTTAMINEN	7
13 § Pihamaalla, piha-alue	7
15 § Tontin liikenne- ja pysäköintijärjestelyt	7
16 § Tontin ajoneuvoliittymä	8
17 § Piha-alueen vajat, rakennelmat ja laitteet	8
18 § Hulevesien johtaminen	8
IV RAKENTAMINEN ASEMAKAAVA-ALUEEN ULKOPUOLELLA	9
19 § Rakennuspaikan vaatimukset kaavoittamattomilla rantavyöhykkeen ulkopuolisilla alueilla	9
20 § Rakentamisen määrä rantavyöhykkeen ulkopuolella	9
V RAKENTAMINEN RANTA-ALUEELLA	11
23 § Rakennuspaikan pinta-ala ja rakentamisen määrä ranta-alueilla	11
24 § Rakennuksen sijainti ranta-alueilla sekä etäisyys rantaviivasta	12
VI RAKENNUKSEN ELINKAARI	12
25 § Rakennuksen kunnossapito ja korjaaminen	12
26 § Rakennuksen tai sen osan purkaminen	13
VII RAKENNETUN YMPÄRISTÖN HOITO JA VALVONTA	13
27 § Rakennetun ympäristön hoito	13
28 § Tontilla tapahtuva säilyttäminen ja varastointi	13

29 § Kiinteistön puiden kunnon valvonta.....	13
30 § Rakennetun ympäristön valvonta.....	14
VIII RAKENNUKSEN YHDYSKUNTATEKNINEN LAATU JA HUOLTO	14
31 § Veden hankinta ja jätevesien johtaminen.....	14
32 § Jätevesien käsittely vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen ulkopuolella.....	14
33 § Talousjätevesien käsittely ja johtaminen pohjavesialueella	15
34 § Jätehuolto.....	15
35 § Energiahuolto	16
36 § Lumen varastointi.....	16
IX RAKENTAMINEN ALUEILLA JOILLA ON ERITYISIÄ MAANKÄYTÖN JA RAKENTAMISEN RAJOITUKSIA	17
37 § Maanrakennustyöt pohjavesialueella	17
38 § Rakentaminen pohjavesialueella.....	17
X RAKENTAMINEN KULTTUURIHISTORIALLISTEesti JA MAISEMALLISEsti ARVOKKAILLA ALUEILLA.....	17
39 § Rakentaminen valtakunnallisesti merkittäviksi rakennetuiksi ympäristöiksi luokitelluilla alueilla	17
40 § Kulttuurihistoriallisesti ja maisemallisesti arvokkaat alueet.....	18
XI RAKENNUSTYÖN AIKAiset JÄRJESTELYT	18
41 § Työmaan perustaminen, hoito ja purkaminen.....	18
42 § Julkisen ulkotilan käyttäminen.....	18
43 § Työmaataulu.....	19
XII JULKINEN TILA	19
44 § Myynti-, tiedotus- ja mainoslaitteet katu- tai muilla yleisillä alueilla	19
45 § Johdot, rakennelmat ja laitteet sekä niiden sijoittaminen.....	19
XIII ERINÄISIÄ MÄÄRÄYKSIÄ.....	20
46 § Rakennusjärjestyksen valvonta ja kunnan viranomaisten yhteistyö.....	20
47 § Poikkeuksen myöntäminen rakennusjärjestyksen määräyksistä.....	20
48 § Rakennusjärjestyksen voimaantulo.....	20

I YLEISTÄ

1 § Rakennusjärjestyksen tehtävä

Maankäyttö- ja rakennuslain, -asetuksen ja muiden maan käyttämistä ja rakentamista koskevien säännösten ja määräysten lisäksi Hattulan kunnassa on noudatettava tämän rakennusjärjestyksen määräyksiä, mikäli oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa, asemakaavassa tai Suomen rakentamismääräyskokoelmassa ei ole asiasta toisin määrätty.

2 § Kunnan rakennusvalvontaviranomainen

Rakennusvalvonnan viranomaistehtävistä huolehtii Hattulan kunnan Elinvoimalautakunnan viranomaisjaosto, jonka alaisuudessa toimii Hattulan kunnan rakennusvalvonta. Elinvoimalautakunnan viranomaisjaoston ja rakennustarkastajan tehtävistä määrätään hallintosäännössä.

3 § Lupamenettely

Rakennusvalvonnalla ja lupamenettelyllä varmistetaan yleisen edun huomiointi rakentamisessa. Määräyksillä pyritään edistämään suunnitelmallista ja sopivaa rakentamista, kestäväää kehitystä sekä terveellisen, viihtyisän, toimivan ja erityisryhmien tarpeet huomioon ottavan ympäristön toteuttamista.

4 § Rakentamistapaohjeet

Rakentamisen ohjaamiseksi rakennusvalvontaviranomainen voi antaa alueellisia tai koko kuntaa koskevia, tätä rakennusjärjestystä täydentäviä ohjeita, joissa voidaan määrätä tarkemmin hankkeiden luvanvaraisuudesta ja antaa ohjeita hyvästä rakennustavasta. Ohjeiden tulee edistää alueen ominaispiirteisiin ja paikallisiin erityisolosuhteisiin sopivaa ja kestäväää rakentamista.

Rakennusvalvontaviranomainen voi vähäisissä hankkeissa hyväksyä esitetyt suunnitelmat, jolloin lupamenettelyä ei tarvita.

5 § Tontin ja rakennuspaikan rinnastaminen

Asemakaava-alueen ulkopuolella sijaitsevan rakennuspaikan osalta noudatetaan soveltuvin osin, mitä rakennusjärjestyksessä on määrätty tontista.

Rakennuspaikan omistajan tai haltijan osalta noudatetaan soveltuvin osin, mitä rakennusjärjestyksessä on määrätty tontin omistajasta tai haltijasta.

II RAKENNUKSEN RAKENTAMINEN

6 § Rakentamisen sopeutuminen ympäristöön

Rakentamisessa on mahdollisuuksien mukaan säilytettävä rakennuspaikan luonnonmukaisuus sekä säästettävä arvokkaita kasvillisuuden reunavyöhykkeitä, luonnon merkittäviä kauneusarvoja ja erikoisia luonnonesiintymiä.

Rakentaminen ei saa tuhota luonnonsuojelulain suojaamia tai muutoin arvokkaita luontokohteita, uhanalaisia lajeja tai luontotyyppejä.

Erityisesti asemakaavoitetun alueen ulkopuolella on mahdollisuuksien mukaan säilytettävä rakennuspaikan luonnonmukaisuus.

Kulttuurihistoriallisesti ja maisemallisesti arvokkailla alueilla rakentaminen tulee sijoittaa olemassa olevien pihapiirien ja metsäsaarekkeiden tuntumaan. Tärkeitä ovat maisemaa ryhmittävät puukujanteet ja maisemapuut. Valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkailla alueilla rakennuksen ja rakennusryhmien tulee muodostaa ehjä kokonaisuus maisemassa.

7 § Rakennuksen korkeusasema

Tontin maanpinnan huomattava muokkaaminen rakennuksen sovittamiseksi paikalle ei ole sallittua ilman erityistä syytä. Rakennus pitää rinteisellä rakennuspaikalla suunnitella ja sijoittaa niin, että vältytään turhilta leikkauksilta ja täytöiltä.

Rakennuksen korkeusasema on sopeutettava olemassa olevan ja suunnitellun ympäristön korkeusasemiin sekä katukorkeuteen ja muuhun yhdyskuntatekniikkaan. Rakennuksen perustamissyvyyttä ja alinta lattiakorkeutta määriteltäessä on otettava huomioon viemäriverkoston padotuskorkeus, pohja- ja tulvaveden korkeus sekä perustusten kuivatusmahdollisuus.

8 § Tontin sisäisen rakennusrajan ylittäminen

Rakennus saa ulottua asemakaavassa tai rakennusjärjestyksessä määrätyn tontin sisäisen rakennusrajan yli oman tontin puolella seuraavasti:

1. Rakennuksen perustusrakenteet ja kellarirakenteet maanpinnan alapuolella viranomaisen harkinnan mukaan.
2. Katokset, räystäät, portaat ja muut vastaavat rakennuksen osat enintään 1,5 metrin verran, erityisestä syystä enemmänkin.
3. Parveke 2.2 metrin verran
3. Lisäeristyksestä aiheutuvat ulkoseinän osat, vähäiset tekniset laitteet ja muut vastaavat rakennusosat viranomaisen harkinnan mukaan.

Ylityksistä ei saa aiheutua kohtuutonta haittaa ympäristölle tai haittaa naapurille

9 § Aitaaminen

Kiinteistön omistajalla tai haltijalla on oikeus aidata tonttinsa, ellei asemakaava toisin määrää. Aidan tulee materiaaleiltaan, korkeudeltaan ja muulta ulkoasultaan soveltua ympäristöön.

Tontin aitaaminen rakenteellisella aidalla on sallittu toimenpide, kun se on 4 §:ssä annetun ohjeen mukainen. Muulloin rakenteellinen aitaaminen on luvanvarainen toimenpide.

Istutettava aita tulee istuttaa niin etäälle tontin rajasta, että sen oksista tai juurista ei aiheudu haittaa naapureille tai liikenteelle, kuitenkin vähintään 0,5 m etäisyydelle rajasta. Istutettava aita ei saa kasvaa niin korkeaksi, että siitä aiheutuu merkittävää haittaa ympäristölle tai naapureille.

Kukin huolehtii oman rakennuspaikkansa aidoista. Rakennuspaikkojen rajalla sijaitsevista aidoista huolehtivat rajanaapurit yhdessä, mikäli vastuusta ei ole muuta sovittu. Tarvittaessa huolehtimisvastuusta päättää rakennusvalvontaviranomainen.

Katu- tai yleisen alueen rajalle tehdystä aidasta tai istutuksista ei saa aiheutua haittaa liikenteelle, kadun kunnossa- ja puhtaanapidolle tai alueen käytölle. Tontin omistaja tai haltija on velvollinen poistamaan katu- tai muulle yleiselle alueelle tontin puolelta kasvavat kasvustot. Jos tontin omistaja tai haltija laiminlyö tämän velvollisuuden, kunnalla on oikeus poistaa haittaavat kasvustot tontin omistajan tai haltijan kustannuksella.

10 § Parveke- ja terassilasit

Parvekkeiden ja terassien lasittaminen on luvanvarainen toimenpide, ellei 4 §:n perusteella annettussa ohjeessa toisin säädetä.

11 § Tontin ja rakennuksen valaistus

Tontin ja rakennuksen valaistusjärjestelyissä valolaitteiden sijoitus, suuntaus ja valoteho on sovittava siten, että ne lisäävät alueen turvallisuutta eivätkä häiritse alueen asukkaita, alueella liikkuvia tai naapurialueita. Julkisivuvalaistuksen tulee tukea rakennuksen luonnetta. Valaisinten tulee soveltua kunkin alueen luonteeseen.

12 § Osoitemerkintä

Rakennukseen on asennettava kadulta tai muulta liikenneväylältä selkeästi havaittavissa oleva osoitemerkintä ja se on pidettävä kunnossa. Numeron korkeuden tulee olla vähintään 10 cm ja sen asennuskorkeus maasta noin 2 m. Osoitenumeron tulee selkeästi erottua taustasta.

Milloin rakennuspaikka ei ulotu katuun tai muuhun liikenneväylään tai sen välittömään läheisyyteen, osoitenumero on lisäksi sijoitettava kiinteistölle johtavan ajoväylän alkupäähän.

Osoitenumeron tulee näkyä rakennuksen sille sivulle, jolta rakennuspaikalle on ajoneuvoliittymä. Osoitenumerointi on oltava toteutettuna viimeistään rakennuksen käyttöönottokatselmuksessa.

III PIHA-ALUEEN RAKENTAMINEN JA YMPÄRISTÖN HUOMIOON OTTAMINEN

13 § Pihamaalla, piha-alue

Pihamaata rakennettaessa on huomioitava, että siitä tulee rakennuspaikan käyttötarkoituksen edellyttämällä tavalla käyttökelpoinen, terveellinen, turvallinen, liikkumisesteetön ja viihtyisä ja ettei se tuota haittaa naapureille tai rumenna ympäristöä. Kulkureitin pitää olla esteetön, ellei se ole ilmeisen kohtuutonta ottaen huomioon rakennuksen käyttötarkoitus tai maaston muodot.

14 § Pihamaan korkeusasema, tukimuurit ja pengerrykset

Rakennukset tulee suunnitella ja sijoittaa niin, että vältetään tarpeettomilta leikkauksilta ja täytöiltä eikä tarpeettomasti muuteta tontin alkuperäisiä pinnan muotoja.

Piha-alueen tasaaminen on ensisijaisesti tehtävä luiskaamalla ja toissijaisesti pengertämällä tai tukimuureilla. Luiskaaminen ja pengertäminen on tehtävä kokonaan omalla tontilla siten, etteivät maa-ainekset ja hulevedet valu naapuritontin puolelle eikä katu, puisto- tai muulle yleiselle alueelle. Tukimuurin sijoittaminen naapurin rajalle edellyttää naapurin omistajan tai haltijan suostumusta. Ilman naapurin suostumusta tukimuuuri tulee sijoittaa omalle tontille siten, että tukimuurin korkeus jää rajalta katsottuna linjan 1:3 alapuolelle. Erityisestä syystä rakennusvalvontaviranomainen voi antaa luvan rakentaa tukimuuuri naapurin rajaan kiinni, vaikka tämä ei ole antanut suostumustaan, tai osin yleisen alueen puolelle

Pengertämistä tontin rajalla ei saa ilman rakennusvalvontaviranomaisen ja rajanaapurin suostumusta tehdä jyrkemmäksi kuin 1:3.

15 § Tontin liikenne- ja pysäköintijärjestelyt

Tontin ajoneuvoliikenne on suunniteltava ja toteutettava siten, ettei siitä aiheudu vaaraa tai haittaa. Autoille on järjestettävä kääntämismahdollisuus omalla tontilla. Autopaikkoja pitää osoittaa seuraavasti, ellei asemakaavassa ole toisin määrätty:

- 1 autopaikka liike- ja toimistorakennusten 50 m² kerrosalaa kohti
- 1 autopaikka kerrostaloasuntoa kohti, muutoin 2 autopaikkaa asuntoa kohti
- 1 autopaikka yleisten rakennusten 100 m² kerrosalaa kohti
- 1 autopaikka teollisuuslaitoksen kahta työntekijää kohti
- vähintään 1 vierasautopaikka rivitalotonttia ja 2 vierasautopaikkaa kerrostalotonttia kohden

Polkupyöräpaikkoja pitää osoittaa seuraavasti, ellei asemakaavassa ole toisin määrätty:

- 1 pyöräpaikka liike-, toimisto ja yleisten rakennusten 50 m² kerrosalaa kohti
- 1 pyöräpaikka kerrostaloasuntoa kohti, muutoin 2 pyöräpaikkaa asuntoa kohti

- 1 pyöräpaikka teollisuuslaitoksen kolmea työntekijää kohti
- kouluilla ja oppilaitoksilla 0,6 paikkaa/oppilas ja 0,4 paikkaa/työntekijä

Pelastustiet on sijoitettava tontille, selvästi merkittävä sekä pidettävä ajokelpoisina ympäri vuoden.

16 § Tontin ajoneuvoliittymä

Tontille saa rakentaa yhden ajoneuvoliittymän. Tämän lisäksi tontilla saa olla yksi ajoneuvokäyttöön soveltumaton jalankulkuliittymä. Rakennusvalvontaviranomainen voi erityisestä syystä sallia rakennettavaksi useamman ajoneuvoliittymän, mikäli se tontin tai rakennuspaikan käytön kannalta on perusteltua. Maantielle rakennettavista liittymistä päättää tienpitoviranomainen. Uuden liittymän rakentamiseen on saatava asemakaava-alueiden katuverkossa lupa ja maanteillä tienpitoviranomaisen lupa.

Ajoneuvoliittymän leveys asuntoalueilla saa olla enintään 6 metriä ja muilla alueilla enintään 8 metriä. Kadun ajoneuvoliittymässä on oltava riittävä ja esteetön näkemäalue molempiin suuntiin. Pituuskaltevuudeltaan ajoneuvoliittymä ei saa olla jyrkempi kuin 1:8, mikäli se olosuhteiden puolesta on mahdollista.

Tontin omistajalle tai haltijalle kuuluu kadun peruskorjauksen yhteydessä myös liittymän rummun uusiminen, mikäli vanha rumpu ei ole tarkoitustaan vastaavassa kunnossa.

Liittymä ei saa tukkia kadun sivuojen vedenvirtausta. Rummun tulee olla halkaisijaltaan vähintään 300 millimetriä. Valtaojien ja niiden sivuhaarojen rumpukoon mitoitus tulee tehdä asiantuntevan suunnittelijan laatiman mitoituksen mukaan.

Tonttiliittymä rajataan päällystetystä, reunakivellä varustetusta katualueesta madalletulla reunakiveyksellä. Madalletun reunakiven korkeuden tulee olla 30 millimetriä.

17 § Piha-alueen vajat, rakennelmat ja laitteet

Rakennelman rakentaminen on luvanvarainen toimenpide, ellei 4 §:n perusteella annetussa ohjeessa toisin säädetä.

18 § Hulevesien johtaminen

Mikäli kiinteistö ei ole rakennetun hulevesiverkoston vaikutuspiirissä, on sade- ja pintavedet sekä salaojiin kertyvä vesi imeytettävä omalla kiinteistöllä. Sadevesien johtamiseen ympäröivään maastoon tontin ulkopuolelle on hankittava maanomistajan suostumus. Tien ja kadun kuivatusjärjestelmään johtaminen edellyttää tien- tai kadunpitäjän suostumusta. Hulevesiä ei saa myöskään johtaa katu- tai muulle yleiselle alueelle ilman kunnan suostumusta.

Sade- ja pintavesiä ei saa johtaa vesihuoltolaitoksen jätevesiviemäriverkostoon.

Hulevesien hallinnan edistämiseksi pihoilla tulee suosia vettä hyvin läpäiseviä materiaaleja ja tiiviillä materiaalilla päällystettyjä piha-alueita tulee rakentaa mahdollisimman vähän. Mikäli kiinteistöllä on huomattavan suuria rakennuksia tai laajoja veden imeytymisen estävällä pinnoitteella pinnoitettuja piha-alueita, on sade- ja pintavesien johtamiseen ja mahdolliseen viivytämiseen kiinnitettävä erityistä huomiota.

Asemakaava-alueella tulee rakennuslupahakemuksen yhteydessä esittää hulevesisuunnitelma.

Rakennusvalvontaviranomainen voi määrätä useampia kiinteistöjä suunnittelemaan ja toteuttamaan yhteisen sade- ja pintavesijärjestelyn, mikäli se alueen vesiolosuhteiden johdosta on tarpeellista.

Teollisuus- ja muiden niihin verrattavien rakennuspaikkojen liikennealueiden ja varastoalueiden pintarakenteiden tulee olla vettä läpäisemättömiä ja näiden alueiden pintavedet on johdettava öljynerotimien ja sulkuventtiilillä varustetun järjestelmän kautta hulevesiviemäriin tai maastoon. Purkupaikka tulee merkitä mahdollisten vahinkojen torjuntatoimien helpottamiseksi.

IV RAKENTAMINEN ASEMAKAAVA-ALUEEN ULKOPUOLELLA

19 § Rakennuspaikan vaatimukset kaavoittamattomilla rantavyöhykkeen ulkopuolisilla alueilla

Kaavoitettujen alueiden ulkopuolella, asumiskäyttöön tarkoitetun uuden rakennuspaikan tulee olla sijainniltaan, muodoltaan, maastosuhteiltaan ja maaperältään tarkoitukseen sovelias sekä pinta-alaltaan rakentamiseen riittävä, kuitenkin vähintään 3 000 neliometriä.

Milloin rakentamisella ei vaikeuteta kaavoitusta ja rakennus liitetään yleiseen viemäriverkkoon tai vastaavaan järjestelmään, josta ei johdeta jätevesiä maastoon, asumiskäyttöön tarkoitetun rakennuspaikan pinta-alaksi riittää 2 000 m².

Uudet rakennuspaikat on sijoitettava maisemarakennetta kunnioittaen siten, että vältetään merkittävien ekologisten tai maisemallisten kokonaisuuksien pirstomista.

Eläinten pitoon tarkoitetun rakennuspaikan tulee olla riittävän suuri ja tarkoitukseen sopiva ja paikalle tulee osoittaa riittävät ulkotarha- ja laidunalueet. 1–3 hevosen tallin tai muun vastaavan eläinsuojarakennuksen rakennuspaikan pinta-alan tulee olla vähintään 10 000m². mikäli sille sijoitetaan hevostalli tai muu vastaava eläinsuojarakennus. Useamman kuin kolmen hevosen eläinsuojan rakennuspaikan vaatima vähimmäiskoko arvioidaan tapauskohtaisesti. Eläinsuoja, lantala, maneesi, ratsastuskenttä, ulkotarha ja muu eläinten pitoon liittyvä rakennus tulee sijoittaa riittäväälle etäisyydelle naapureiden piha-alueisiin tai muihin häiriintyviin kohteisiin nähden.

Muuhun käyttöön tarkoitetun uuden rakennuspaikan pinta-alan riittävyys arvioidaan tapauskohtaisesti.

Ranta-alueen lomarakennuksen rakennuspaikalle asetettavista vaatimuksista sekä rakentamisen määrästä määrätään tämän rakennusjärjestyksen pykälissä 23 ja 24

20 § Rakentamisen määrä rantavyöhykkeen ulkopuolella

Rakennuspaikalle rakennettavien rakennusten yhteenlaskettu kerrosala saa olla enintään 15 prosenttia rakennuspaikan pinta-alasta, kuitenkin enintään 500 neliometriä.

Asutokäyttöön tarkoitetulle rakennuspaikalle saa rakentaa yhden enintään kaksikerroksisen asuinrakennuksen, johon saa sijoittaa enintään kaksi asuntoa. Asuinrakennuksen lisäksi rakennuspaikalle saa rakentaa asuinrakennusta matalampia asumiseen liittyviä talousrakennuksia.

Rakennuksen pääasiallisen käyttötarkoituksen mukaisia tiloja voidaan sijoittaa maanpinnan alapuolelle tai ullakon tasolle, mikäli se rakennus, rakennuksen käyttötarkoitus sekä soveltuminen rakennettuun ympäristöön huomioon ottaen on mahdollista.

Rakentamiseen osoitetusta kerrosalasta voidaan käyttää enintään 50 prosenttia rakennuspaikalle sijoitettavia, ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomia työskentely- ja teollisuustiloja varten.

Sen estämättä, mitä edellä tässä pykälässä on kerrosalasta, asuinrakennusten lukumäärästä määrätty, rakennusvalvontaviranomainen voi antaa luvan rakentaa maatalouskäytössä olevan maatilan talouskeskuksen yhteyteen sen toimintaa tukevia rakennuksia.

Muulle kuin asutokäyttöön tarkoitetulle rakennuspaikalle saa rakentaa sen käyttötarkoitukseen liittyviä rakennuksia.

21 § Rakennuksen etäisyys naapurista sekä tiestä

Rakennuksen etäisyyden toisen omistamasta ja hallitsemasta maasta on oltava yhtä suuri kuin rakennuksen korkeus, kuitenkin vähintään 5 metriä.

Rakennuksen etäisyyden yleisessä käytössä olevan maantien ajoradan keskiviivasta on oltava vähintään 20 m, valtatie ja kantatie lähimmän ajokaistan keskiviivasta 30 m ja yksityistien keskiviivasta vähintään 12 m.

Maantiealueen ulkopuolisia alueita koskevia muita maankäytön rajoituksia on annettu maantielaissa. Radan läheisyyteen rakennettaessa tulee huomioida ratalain mukaiset vaatimukset.

Rakennettaessa alle 50 metrin etäisyydelle rautatiestä asemakaava-alueenulkopuolella tulee pyytää lausunto väylävirastolta.

22 § Vapaa-ajan asunnon käyttötarkoituksen muuttaminen vakituisesti asuinrakennukseksi (MRL 129a §)

Vapaa-ajan asunnon käyttötarkoituksen muutos vakituisesti asuinrakennukseksi ei edellytä poikkeamispäätöstä tai suunnittelutarveratkaisua ennen rakennuslupaa, niillä Hattulan kunnan alueilla, joille vapaa-ajan asunnon käyttötarkoitusta ei ole osoitettu asemakaavassa tai oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa ja mikäli seuraavat ehdot täyttyvät:

- rantarakennuspaikan pinta-ala on vähintään 3 000 m² ja rakennuspaikka liitetään keskitettyyn jätevesiverkostoon tai vastaavaan järjestelmään, josta ei johdeta jätevesiä maastoon tai rantarakennuspaikan pinta-ala on vähintään 5 000 m² ja rakennuspaikan jätevesienkäsittelyjärjestelmä täyttää rakennusjärjestyksen ja ympäristönsuojelumääräysten ehdot.
- muualla kuin rantavyöhykkeellä, rakennuspaikan pinta-alan tulee olla vähintään 2 000 m² kun rakennus liitetään yleiseen viemäriverkkoon tai vastaavaan järjestelmään, josta ei johdeta jätevesiä maastoon tai rakennuspaikan pinta-ala on vähintään 3 000 m² ja rakennuspaikan jätevesienkäsittelyjärjestelmä täyttää rakennusjärjestyksen ja ympäristönsuojelumääräysten ehdot
- rantarakennuspaikan pinta-ala on vähintään 5 000 m² ja rakennuspaikan jätevesienkäsittelyjärjestelmä täyttää rakennusjärjestyksen ja ympäristönsuojelumääräysten ehdot
- rakennuspaikalle on olemassa pelastusajoneuvoille soveltuva tieyhteys
- muutos- ja korjaustyöt ja käyttötarkoituksen muutos toteutetaan siten, että rakennus täyttää MRL 117 a—g §:ssä tarkoitetut olennaiset tekniset vaatimukset.
- rakennuspaikan tulee tukeutua olevaan kyläasutukseen ja sen läheisyydessä tulee entuudestaan sijaita useampia pysyvän asutuksen rakennuspaikkoja
- rakennuspaikalla noudatetaan rakennusjärjestyksen määräyksiä rakennusoikeuden, rakennusten rantaviivaetäisyyksien sekä rantamaiseman luonnonmukaisuuden ja puuston osalta.

V RAKENTAMINEN RANTA-ALUEELLA

23 § Rakennuspaikan pinta-ala ja rakentamisen määrä ranta-alueilla

Ranta-alueilla, joilla ei ole voimassa oikeusvaikutteista yleiskaavaa tai asemakaavaa, uuden rakennuspaikan pinta-alan tulee olla vähintään 3 000 neliömetriä.

Rakennuspaikalle saa rakentaa loma-asunnon, jonka kerrosala saa olla enintään 100 neliömetriä sekä saunarakennuksen ja talousrakennuksen, joiden kummankin kerrosala saa olla enintään 25 neliömetriä.

Lomarakennuksen yhteyteen voidaan rakentaa katettua terassia siten, että katettu kokonaispinta-ala on korkeintaan 140 neliömetriä. Saunaan ja talousrakennukseen voidaan rakentaa katettua terassia siten, ettei rakennuksen katettu pinta-ala ylitä 40 neliömetriä.

Kun rakennuspaikan pinta-ala on yli 5 000 neliömetriä, rakennuspaikalle saa rakentaa lisäksi vierasmajan, jonka kerrosala saa olla enintään 40 neliömetriä ja katettu kokonaispinta-ala enintään 60 neliömetriä.

Lomarakennuksen ja saunan tai vaihtoehtoisesti lomarakennuksen ja talousrakennuksen kerrosalat saa erityisestä syystä rakentaa myös yhteen samaan kokonaisuuteen.

Uuden rakennuspaikan rantaviivan pituuden tulee olla vähintään 40 metriä.

24 § Rakennuksen sijainti ranta-alueilla sekä etäisyys rantaviivasta

Rakennuksen sijainnin rakennuspaikalla ja etäisyyden rantaviivasta tulee olla sellainen, että rantamaiseman luonnonmukaisuus säilyy.

Rakennusta ei saa rakentaa tulvavesirajan alapuolelle. Rakennuksen korkeusaseman, muodon, ulkomateriaalien ja värityksen sopeutumiseen ympäristöön on kiinnitettävä erityistä huomiota.

Lomarakennuksen, Vierasmajan ja talousrakennuksen etäisyyden keskivedenkorkeuden mukaisesta rantaviivasta tulee olla vähintään 20 metriä.

Saunarakennuksen, jonka kerrosala on enintään 25 neliometriä, saa rakentaa edellä mainittua metrimäärää lähemmäksi. Etäisyyden rantaviivasta tulee kuitenkin olla vähintään 10 metriä.

Mikäli kerrosalat rakennetaan yhteen samaan kokonaisuuteen, etäisyyden rantaviivasta tulee olla vähintään 40 metriä huomioiden rakennuspaikan maaston muodot ja peitteisyys.

Vakinaiseen asumiseen käytettävän uuden rakennuksen sekä siihen liittyvien uusien talousrakennusten etäisyyden keskivedenkorkeuden mukaisesta rantaviivasta tulee olla vähintään 40 m.

Alle 10 metrin etäisyydelle rantaviivasta ei saa rakentaa huvimajoja, grillikatoksia tai muita sellaisia rakennelmia, jotka muuttavat häiritsevästi rantamaisemaa.

VI RAKENNUKSEN ELINKAARI

25 § Rakennuksen kunnossapito ja korjaaminen

Rakennuksen omistajalla tai haltijalla on vastuu rakennuksen kunnosta ja rakenteiden turvallisuudesta. Rakennuksen tai rakennelman omistaja tai haltija on velvollinen huolehtimaan siitä, ettei rakennuksesta, rakennelmasta tai muusta vastaavasta paikasta putoava lumi tai jää taikka muu esine tai aine aiheuta vaaraa ihmisille tai omaisuudelle.

26 § Rakennuksen tai sen osan purkaminen

Purkamisen aikana on huolehdittava paloturvallisuudesta sekä ehkäistävä purkamisesta aiheutuva melu- ja pölyhaittaa. Tontti on siistittävä purkutöiden loputtua.

Likaantunut tai vahingoittunut katu- tai muu yleinen alue on ennallistettava välittömästi.

VII RAKENNETUN YMPÄRISTÖN HOITO JA VALVONTA

27 § Rakennetun ympäristön hoito

Tontti on pidettävä sen käyttötarkoituksen ja ympäröivän alueen maankäytön edellyttämässä kunnossa.

Rakennukset, niiden julkisivut ja ulkopuoliset osat, portit, aidat, istutukset sekä rakennelmat ja tekniset laitteet on pidettävä kunnossa niin, etteivät ne rumenna ympäristöä tai aiheuta vaaraa. Ilkivallan aiheuttamat vahingot on poistettava tai korjattava välittömästi. Liikenneväylät, kadut, torit ja katuaukiot sekä puistot ja oleskeluun tarkoitetut ulkotilat on pidettävä kunnossa siten, että ne täyttävät hyvän taajamakuvan, viihtyisyyden, toimivuuden, terveellisuuden ja turvallisuuden vaatimukset. Kaavassa suojellulla tai muutoin arvokkaaksi arvioidulla alueella tulee ennen ympäristökuvaan vaikuttavien toimenpiteiden toteuttamista olla yhteydessä rakennusvalvontaviranomaiseen lupatarpeen selvittämiseksi.

28 § Tontilla tapahtuva säilyttäminen ja varastointi

Tonttia tulee käyttää asemakaavan määräämään käyttötarkoitukseen. Tonttia tai sen ympäristöä ei saa käyttää häiriötä aiheuttavaan, ympäristöä rumentavaan tai paloturvallisuutta vaarantavaan ajoneuvojen, koneiden, laitteiden, polttopuiden tai muiden vastaavien aineiden ja esineiden säilytykseen tai varastointiin. Ajoneuvot tulee säilyttää tontilla asemapiirroksessa osoitetuilla paikoilla. Rakennusvalvontaviranomainen voi määrätä teollisuus- ja varastotonttien ulkovarastoalueet aidattaviksi, istutettavalla tai rakenteellisella aidalla.

29 § Kiinteistön puiden kunnan valvonta

Tontin omistajan tai haltijan on valvottava kiinteistönsä puiden kuntoa. Mikäli puu on ympäristölleen vaarallinen, tontin omistajan tai haltijan on ryhdyttävä tarpeellisiin toimenpiteisiin. Puiden kaataminen asemakaava-alueella on luvanvarainen toimenpide, ellei 4 §:n perusteella annetussa ohjeessa toisin säädetä.

Puita ei tule kaataa lintujen pesimäaikana 1.4.–31.7. muusta kuin pakottavasta syystä. Ennen kaatamista on alue tarkastettava lintujen pesinnän kannalta.

30 § Rakennetun ympäristön valvonta

Rakennusvalvontaviranomainen valvoo rakennettua ympäristöä ja julkista taajamatilaa suorittamalla tarkastuksia ja katselmuksia. Rakennusvalvontaviranomaisen on toimitettava vuosittain toukokuussa edellä pykälissä 27 ja 28 mainittujen valvontakohteiden katselmus todetukseen niiden kunnan. Katselmuksesta on kuulutettava, niin kuin kunnallisista ilmoituksista on määrätty.

Havaituista puutteellisuuksista on annettava kunnossapitovelvollisille korjauskehoitus sekä ilmoitettava määräaika, mihin mennessä korjaukset on suoritettava. Mikäli laiminlyöntejä ilmenee määräajan jälkeen, on rakennusvalvontaviranomaisella oikeus ryhtyä maankäyttö- ja rakennuslaissa säädettyihin toimenpiteisiin.

VIII RAKENNUKSEN YHDYSKUNTATEKNINEN LAATU JA HUOLTO

31 § Veden hankinta ja jätevesien johtaminen

Vesihuoltolaitoksen toiminta-alueella sijaitseva tontti on liitettävä vesihuoltolaitoksen vesijohtoon sekä jätevesiviemäriin vesihuoltolain mukaisesti.

Vesihuoltoverkoston ulkopuolella rakentajan on varmistettava talousveden riittävä laatu ja saatavuus.

32 § Jätevesien käsittely vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen ulkopuolella

Vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen ulkopuolella rakennuspaikan jätevedet tulee käsitellä rakennusvalvontaviranomaisen hyväksymällä tavalla. Jätevesijärjestelmän tulee perustua pätevän suunnittelijan laatimaan, asetuksen mukaiseen suunnitelmaan, joka on esitettävä rakennuslupaa haettaessa.

Olemassa olevan kiinteistön jätevesijärjestelmän rakentaminen tai muuttaminen on luvanvaraista. Pienimuotoisista jätevesijärjestelmän parannuksista tai korjauksista on ilmoitettava rakennusvalvontaviranomaiselle.

Puhdistettujen talousjätevesien purkupaikan sijoittamisessa kiinteistöllä tulee noudattaa seuraavia ohjeellisia vähimmäisetäisyyksiä

Talousvesikaivo tai lähde 30–50 m

Lämpökaivo 20–30 m

Vesistö 10–40 m

Rakennus 5 m

Kiinteistön raja 5 m

Maahanimeyttämössä imeytysputkiston on sijaittava vähintään yksi metri ylimmän pohjavedenkorkeuden pinnan yläpuolella.

Maasuodattamon alapinnan on sijaittava vähintään 0,25 metriä ylimmän pohjavedenkorkeuden pinnan yläpuolella.

Rakennusvalvontaviranomainen voi edellyttää suurempiakin suojaetäisyyksiä silloin, kun olosuhteet sitä vaativat.

Vähäiset pesujätevedet voi imeyttää maahan em. suojaetäisyyksistä poiketen, mikäli niistä ei aiheudu ympäristön pilaantumisen vaaraa.

Vähäisiäkään pesujätevesiä ei saa johtaa suoraan vesistöön.

Saostussäiliöllistä jätevesijärjestelmää ei saa rakentaa, jos sen tyhjentäminen ei ole mahdollista tieyhteyden puuttumisen tai jonkun muun syyn vuoksi. Sama koskee vastaavaa muuta huoltoa vaativaa järjestelmää.

Kuivakäymälät tulee sijoittaa vähintään 20 metrin etäisyydelle rantaviivasta sekä vähintään 5 metrin etäisyydelle naapurin rajasta.

Talousjätevesien käsittelyssä ja johtamisessa rantavyöhykkeellä tulee lisäksi noudattaa

- rantavyöhykkeellä käymäläjätevedet on joko johdettava umpinaiseen säiliöön tai johdettava käsiteltäväksi rantavyöhykkeen ulkopuolella tai käsiteltävä rantavyöhykkeellä niin, että käsitellyt jätevedet johdetaan rantavyöhykkeen ulkopuolelle.
- rantavyöhykkeellä talousjätevesien imeytys- ja kokoomaputkistot tulee sijoittaa vähintään puoli metriä ylivedenkorkeuden (HW1/50) yläpuolelle.

33 § Talousjätevesien käsittely ja johtaminen pohjavesialueella

Pohjavesialueella kaikkien talousjätevesien käsittelyyn ja johtamiseen käytettävien rakenteiden tulee olla umpinaisia. Jätevedet on joko johdettava umpinaiseen säiliöön tai johdettava käsiteltäväksi pohjavesialueen ulkopuolelle tai käsiteltävä pohjavesialueella niin, että käsitellyt jätevedet johdetaan pohjavesialueen ulkopuolelle. Pelkät suihkussa ja saunassa syntyvät käsitellyt jätevedet voidaan purkaa pohjavesialueella edellyttäen, ettei niistä aiheudu pohjaveden pilaantumisen vaaraa.

34 § Jätehuolto

Rakennuslupahakemuksessa tulee osoittaa tontille rakennettavien rakennusten kokoon ja käyttötarkoitukseen riittävät tilat jätehuollon järjestämiseen. Tiloissa on huomioitava jätteiden lajittelun ja kuljetuksen edellyttämät vaatimukset.

Jätteiden keräysvälineitä ei saa sijoittaa katu- tai muulle yleiselle alueelle. Keräysvälineet, jätekatokset ja -aitaukset sekä kompostit on sijoitettava tontille siten, etteivät ne vaaranna

paloturvallisuutta, aiheuta kohtuutonta haittaa kiinteistön asukkaille eikä naapureille tai rumenna ympäristöä.

35 § Energiahuolto

Lämmitysjärjestelmän muuttaminen edellyttää rakennus- tai toimenpideluvan.

Kiinteistöjen lämmityskattilassa tai muussa tulipesässä ei saa polttaa sellaista polttoainetta, josta aiheutuu haittaa naapureille tai ympäristölle.

Rakennuksen savupiipun korkeus on suunniteltava siten, että savu- ja poistokaasujen leviäminen ympäristöön ei aiheuta haittaa tai vahinkoa naapurikiinteistöille tai sen asukkaille.

Maalämmön käyttäminen (lämpökaivo, maapiiri, vesistö) lämmitysjärjestelmänä vaatii rakennusvalvontaviranomaisen myöntämän luvan.

Asemakaavan ulkopuolisilla alueilla, lukuun ottamatta pohjavesialueita, lupaa ei kuitenkaan tarvita. Vesistöön sijoitettava putkisto edellyttää aina vesialueen omistajan suostumuksen sekä Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle tehtävän ilmoituksen vesirakennustyöstä, jonka perusteella määräytyy, vaatiiko hanke myös aluehallintoviraston luvan.

Kahden eri kiinteistön alueella sijaitsevan lämpökaivon keskinäisen vähimmäisetäisyyden tulee olla 15 metriä, jotta vierekkäiset reiät eivät vaikuta vähentävästi yhdestä reiästä saatavaan energiamäärään tai aiheuta maaperän routimista. Reikää ei tule porata ilman naapurin suostumusta 7,5 metriä lähemmäksi naapuritontin rajaa. Lämpökaivon minimietäisyyden viemäreistä, vesijohdoista ja kaukolämpöputkista tulee olla vähintään 3 metriä.

Liuosputkistoissa käytettävän lämmönsiirtoaineen on oltava vaaratonta ympäristölle ja terveydelle. Pintavesien pääsy pohjaveteen on estettävä tiivistämällä putkien läpiviennit. Lupakäsittelyn yhteydessä on erikseen selvitettävä käytettävän nesteen laatu sekä tiivisteiden soveltuvuus.

Energiakaivot tärkeällä tai vedenhankintakäyttöön soveltuvalla pohjavesialueella (I- ja II-luokan pohjavesialueet) edellyttävät vesilain mukaisen luvan ennen luvan ratkaisemista.

36 § Lumen varastointi

Lumi on varastoitava tontille tai kuljetettava pois sallitulle alueelle. Asemapiirroksessa pitää esittää tontilla lumitilan vaatima alue. Lumen varastoinnista ei saa aiheutua vaaraa tai haittaa naapureille tai kadun käyttäjille.

IX RAKENTAMINEN ALUEILLA JOILLA ON ERITYISIÄ MAANKÄYTÖN JA RAKENTAMISEN RAJOITUKSIA

37 § Maanrakennustyöt pohjavesialueella

Tehtäessä maanrakennustyitä pohjavesialueilla, erityistä huomiota on kiinnitettävä pohjaveden suojeluun.

Maata kaivettaessa on pohjaveden ylimmän pinnan ja maanpinnan välille jätävä riittävä suojakerros. Täyttöjä tehtäessä on täyttöainesten oltava täyttöön soveltuvia puhtaita, kiviperäisiä maa-aineksia.

Rakennusvalvontaviranomainen voi tarvittaessa vaatia rakentajalta selvitystä suojakerroksen riittävydestä ja täyttömaan puhtaudesta.

38 § Rakentaminen pohjavesialueella

Haettaessa lupaa rakentamiseen pohjavesialueilla lupa-asiakirjoihin on tarvittaessa liitettävä asiantuntijan laatima pohjaveden hallintasuunnitelma ja siihen liittyvä pohjaveden tarkkailuohjelma.

Teollisuustonttien ja muiden niihin verrattavien rakennuspaikkojen liikenne- ja varastoalueiden pintarakenteiden tulee olla vettä läpäisemättömiä. Alueilla syntyvät hulevedet on johdettava yleiseen hulevesiviemärijärjestelmään. Mikäli hulevesiviemäriä ei ole, vedet on käsiteltävä asianmukaisesti ja johdettava tiiviissä rakenteessa pohjavesialueen ulkopuolelle.

Pysyvät öljy- ja polttonestesäiliöt sekä muut vaarallisten kemikaalien säiliöt on sijoitettava sisätiloihin tai maan päälle suoja-altaisiin.

Puhtaat kattovedet on imeytettävä tontilla maaperään

X RAKENTAMINEN KULTTUURI-HISTORIALLISTESTI JA MAISEMALLISESTI ARVOKKAILLA ALUEILLA

39 § Rakentaminen valtakunnallisesti merkittäviksi rakennetuiksi ympäristöiksi luokitelluilla alueilla

Valtakunnallisesti merkittäviksi rakennetuiksi ympäristöiksi luokitelluilla alueilla, tulee suunnittelun ja rakentamiseen kiinnittää erityistä huomiota. Alueella olevaa rakennuskantaa ja pihapiirejä tulee säilyttää ja korjata perinteitä vaalien. Uudisrakentamisen tulee tapahtua alueen

kulttuurihistoriallisia ja maisemallisia arvoja korostetusti huomioiden. Edellä mainittu tulee ottaa huomioon myös Kanta Hämeen maakuntakaavassa osoitetuilla maakunnallisesti arvokkaiksi kulttuuriympäristöiksi määritellyillä alueilla.

40 § Kulttuurihistoriallisesti ja maisemallisesti arvokkaat alueet

Rakennuspaikan tulee olla sellainen, ettei kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden alueiden arvo vaarannu.

Rakennettaessa kulttuurihistoriallisesti arvokkaille alueille tulee noudattaa perinteistä rakentamistyyliä. Rakennusten pintamateriaalin ja rakennusten ulkoasun tulee sopeutua alueen kulttuurihistorialliseen rakentamiseen ja maisemaan.

XI RAKENNUSTYÖN AIKAISET JÄRJESTELYT

41 § Työmaan perustaminen, hoito ja purkaminen

Työmaa on erotettava ympäristöstään tarkoituksenmukaisesti, tarvittaessa aitaamalla. Työmaa-aidan koon, rakenteen, materiaalin ja värin on sopeuduttava ympäristöön.

Työmaa on pidettävä hyvässä ja siistissä järjestyksessä. Työmaata on hoidettava niin, ettei siitä aiheudu henkilö- tai omaisuusvahinkoja, liikenne tai muita häiriöitä tai kohtuutonta muuta haittaa ympäristölle.

42 § Julkisen ulkotilan käyttäminen

Kunta voi myöntää hakemuksesta työmaata ja sen huoltotiloja varten oikeuden käyttää katu- tai muuta yleistä aluetta. Hakemukseen on sisällytettävä tarpeelliset suunnitelmat työmaan aitaamisesta, jätehuollon, ajoneuvo- ja erityisesti jalankulkuliikenteen turvallisesta järjestämisestä sekä melu- ja pölyhaittojen rajoittamisesta.

Kunnan hallitsemalla katualueella tai muulla yleisellä alueella suoritettavaan kaivamiseen sekä johtojen, laitteiden ja rakenteiden sijoittamiseen on haettava kunnan lupa.

Suorittaessa rakennustöitä käytössä olevassa rakennuksessa, on huolehdittava siitä, että kohteen palo- ja henkilöturvallisuus ei heikkene. Tarvittaessa on ryhdyttävä toimenpiteisiin tilapäisten turvallisuusjärjestelyjen toteuttamiseksi.

Rakennustyön jälkeen työmaan huoltorakennukset ja työmaa-aidat tms. työmaarakenteet on poistettava viipymättä ja työmaa-alue on siistittävä. Vahingoittunut katu- tai muu alue on kunnostettava viivytyksettä.

43 § Työmaataulu

Vähintään kolme kuukautta kestäväälle rakennustyömaalle on pystytettävä työmaataulu taikka - kyltti, josta ilmenevät työn kohde, työstä vastaavat tahot ja yhteystiedot sekä kohteen arvioitu valmistumisajankohta.

XII JULKINEN TILA

44 § Myynti-, tiedotus- ja mainoslaitteet katu- tai muilla yleisillä alueilla

Katu- tai muulle yleiselle alueelle ei saa sijoittaa siirrettäviä myynti-, tiedotus- ja mainoslaitteita siten, että ne vaarantavat turvallisuutta, haittaavat kadun käyttämistä, kunnossa- ja puhtaanapitoa, pelastustoimia tai pysäköintiä. Mainostelineet on poistettava liikkeen aukioloajan päättyessä.

Mainosvalolaitteen tuottaman valon määrän ja laitteen pintakirkkauden tulee soveltua muihin alueen mainoksiin ja lähiympäristöön. Kirkkaat ja huomiota herättävät valomainokset on kielletty katu- ja tiealueilla.

Katu- tai muulle yleiselle alueelle tai kunnan omistamalle maalle sijoitettavat kiinteät mainoslaitteet ovat luvanvaraisia. Luvan myöntää toimivaltainen viranomainen.

45 § Johdot, rakennelmat ja laitteet sekä niiden sijoittaminen

Katu- tai muulle yleiselle alueelle sijoitettavien rakennelmien ja laitteiden koko, rakenne ja ulkoasu on suunniteltava ja rakennettava siten, etteivät ne haittaa kadun kunnossa- ja puhtaanapitoa, vaarana liikenneturvallisuutta, muodosta liikuntaestettä tai aiheuta muuta haittaa ja sopivat kunkin alueen kaupunkikuvaan.

Kadunpidon järjestämiseksi asianomaisen johtojen omistajan tai haltijan tulee toimittaa kadunpitäjälle tarpeelliset sijaintitiedot katu- tai muulle yleiselle alueelle sijoitetuista tai sijoitettavista johdoista, laitteista tai rakennelmista.

Maan alle sijoitettavat sähkö-, tele-, ohjaus- yms. kaapelit ja johdot tulee asettaa suojaputkiin. Jakokaapit ja vastaavat tekniset laitteet on sijoitettava ensisijaisesti rakennuksiin tai katualueen reunaan siten, että haitta kadun kunnossa- ja puhtaanapidolle on mahdollisimman vähäinen. Johtojen, rakennelmien ja laitteiden kunnossapito kuuluu laitteen omistajalle.

Kunnan hallitsemalla katu- tai muulla yleisellä alueella suoritettavaan johtojen sijoittamiseen on saatava toimivaltaisen viranomaisen myöntämä sijoittamislupa.

Merkittävien julkisen tilan kalusteiden sijoittamiseen on haettava lupa toimivaltaiselta viranomaiselta.

XIII ERINÄISIÄ MÄÄRÄYKSIÄ

46 § Rakennusjärjestyksen valvonta ja kunnan viranomaisten yhteistyö

Tämän rakennusjärjestyksen valvonta kuuluu sille viranomaiselle, jolla on asiassa toimivalta.

Kunnan viranomaiset toimivat yhteistyössä, mikäli rakennusjärjestyksen mukaisten tehtävien hoitaminen vaikuttaa toisen viranomaisen tehtäviin.

47 § Poikkeuksen myöntäminen rakennusjärjestyksen määräyksistä

Toimivaltainen viranomainen voi myöntää poikkeuksia tämän rakennusjärjestyksen määräyksistä siinä järjestyksessä kuin maankäyttö- ja rakennuslaissa asiasta on säädetty.

48 § Rakennusjärjestyksen voimaantulo

Tämä rakennusjärjestys astuu voimaan x.x.2022 ja sillä kumotaan aiempi, 1.1.2013 voimaan astunut Hattulan kunnan rakennusjärjestys.